

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 18.02.2021
Vår ref.: 201838492-66
Arkiv: 312
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Arnljot Einride Strømseng
22959757/aes@nve.no

Oversendelse av klager på NVEs vedtak om tillatelse til nedlegging av Kongens dam i Bamble kommune.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har mottatt seks klager på vedtaket om tillatelse til nedlegging av Kongens dam. NVE kan ikke se at det er kommet frem vesentlige forhold i klagen som gjør at vi vil omgjøre eller oppheve vedtaket. Saken sendes herved til Olje- og energidepartementet for endelig behandling, jf. forvaltningsloven § 33.

Bakgrunn

Kongens dam oppfyller ikke kravene i dam sikkerhetsforskriften, og behovet for oppgradering har gjort det nødvendig med en avklaring på søknad om nedleggelse. Slik situasjonen er i dag står nedlegging fram som eneste løsning for dammen. Vannressursloven er tydelig på at det skal gis tillatelse til nedlegging dersom ikke særlige grunner taler imot. Dette er utgangspunktet for at NVE ga Vestviken Utvikling AS tillatelse til nedlegging av Kongens dam 13.10.2020. Hellestvedtvann vil som følge av at dammen blir lagt ned, få ca. 8,5 meter lavere normalvasstand. NVE har satt vilkår i konsesjonen for å avbøte noen av ulempene tiltaket har for allmenne interesser. Tiltaket vil etter vårt syn påvirke deler av vernegrunnlaget i verneplan for Herrevassdraget. Ved å legge ned dammen vil verneverdier for vassdraget som landskapsbilde, friluftsliv, kulturminne og kulturmiljø bli negativt påvirket. NVE erkjenner at den beste løsningen ville ha vært at Kongens dam blir satt i stand, slik at den fremdeles kan være til glede og nytte for allmennheten. NVE har forsøkt å finne løsninger i samarbeid med kommunen og dameier, for å få noen til å ta over ansvaret for rehabilitering og videre drift. Det har ikke NVE lyktes med, og det ble derfor gitt tillatelse til nedlegging.

I dette brevet har NVE sammenfattet og kommentert klagen som er blitt fremsatt. Ellers vises det til notatet «NVEs vurderinger og vedtak» av 13.10.2020, ref. NVE 201838492-47, for beskrivelse av saksbehandlingsprosessen, sammenfatning av innkomne merknader og NVEs vurderinger.

Klager

NVE har mottatt seks klager på vedtaket. Fem av disse er vurdert til å ha rettslig klageinteresse, mens en klage ikke har rettslig klageinteresse. Vi vurderer allikevel at det er særlige grunner for at også den klagen blir prøvet. Følgende klager som har påklaget NVEs vedtak er:

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor

Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge

Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord

Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør

Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest

Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst

Vangsvieien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

- **Bamble kommune v/advokat Frøstrup Løitegaard**
- **Hellestvedt gård v/Reidun Barth**
- **Hellestvedtveien 190 og 192 v/Lisbeth Gauslaa**
- **Hytteiere i Hellestvedtvann og Mevann v/Helge Selstø**
- **Beboere i Hellestvedtveien og naboer av Kongens dam v/Laila Skaar**
- **Rosanne Kristiansen m/familie beboer i Hellestvedtveien**

Sammenfatning av klager

1. **Bamble kommune v/advokat Frøstrup Løitegaard:** Bamble kommune påklager vedtaket til Olje- og energidepartementet i det kommunen mener vedtaket ikke i tilstrekkelig grad hensyntar de store allmenne interessene vassdraget representerer for hele regionen, samt at vassdraget er varig vernet i Verneplan I for vassdrag. Kommunen klager fortrinnsvis på rivningsvedtaket, subsidiært på at det ikke er stilt vilkår for å opprettholde en minimumsvannstand ved at terskeldammen bak Kongens dam må opprettholdes og utbedres. Konesjon til nedleggelse skal etter vrl. § 41, annet ledd gis om ikke særlige grunner taler imot. I denne saken vil tillatelsen påvirke verdier lagt til grunn for Stortingets vern av vassdraget i betydelig grad, og Bamble kommune mener dette er vesentlige hensyn som taler mot å gi konsesjon til rivning.

Subsidiært mener Bamble kommune at det må stilles omfattende vilkår for å imøtekomme en rivingstillatelse i et vernet vassdrag. Vilkårene stilt i NVE sin tillatelse er få og svake og har i liten grad kompenserende virkning for ulemper som påføres vassdraget.

Etter vrl. § 41, tredje ledd er det adgang til å gi konsesjon til nedlegging av anlegget, uten full fjerning og tilbakeføring, forutsatt at tiltaket ikke medfører økt fare eller skade. Dette bør kunne oppnås ved at konsesjonsvilkårene konkret vurderer vernehensynene i vassdraget basert på hvordan verneverdiene blir berørt.

2. **Hellestvedt gård v/Reidun Barth:** Klager er uenige i vedtaket fra NVE hvor vi har vurdert at en nedleggelse av Kongen dam vil ha liten innvirkning nedstrøms. Klager mener at hydrologiske virkninger av å fjerne Kongens dam vil øke erosjonen langs vassdraget. De ber derfor NVE revurdere vedtaket.
3. **Hellestvedtveien 190 og 192 v/Lisbeth Gauslaa:** De klager på vedtaket om tillatelse til rivning av Kongens Dam og ber OED endre vedtaket. Klager mener en rivning av dammen fører til en stor verdiforringelse av eiendommene, og at rekreasjonsverdien for området blir ødelagt.
4. **Hytteiere i Hellestvedtvann og Mevannet v/Helge Selstø:** Hytteierne mener de blir meget sterkt berørt av en nedleggelse av Kongens dam og vil i stor grad få ødelagt både naturgleden og tilgjengeligheten til hyttene. Noen hytter blir berørt i så stor grad at det her vil kunne bli store erstatningssøksmål i ettertid. De mener fjerning av dammen vil øke flomfaren nedstrøms vannet og vil gi økt skade. De ønsker seg også vilkår om at det tilrettelegges for en båtutsettingsplass ved vannet.
5. **Beboere i Hellestvedtveien og naboer av Kongens dam v/Laila Skaar:** Klager her består av en arbeidsgruppe som representerer alle de nærmeste naboene av Kongens dam, og er beboere i Hellestvedtveien. De som klager har hatt et samlingsmøte hvor det var enstemmig enighet om at

avbøtende tiltak er for små, for lite konkrete og at de bar preg av samme framstillingen som i rivningssøknaden. Det manglet også krav til sikkerhet for gjennomførelse av tiltakene.

De frykter at dameier vil slå seg konkurs etter å ha hentet ut de steinene som er lettest tilgjengelig, og ikke fullføre tiltaket. Virkelighetsbeskrivelsen av konsekvensene ved nedleggelse av Kongens dam i vedtaket mener de ikke er reell, og de stiller spørsmål ved utredningen av konsekvensene av nedleggelsen av dammen.

Klagers oppfatning er at NVE sin fagkompetanse er hydrologiske forhold, og klarer ikke å se at det er tatt inn fagkompetanse på områder som omfatter revegetering, endring av vegetasjon, forhold for fisk m.m. Her virker det som NVE har støttet seg til konklusjon som har blitt gjort i søknaden. I klagen går de mer inn på avbøtende tiltak og beskrive hva de mener burde være med og hvordan de burde vært formulert. Her vises det til eksempler i vedtaket hvor de mener konsekvensutredning er mangelfull, og som de stiller seg tvilende til. Klager håper med det at OED tar en vurdering av NVE sitt arbeid og fagkompetanse, som ligger til grunn for beskrivelse av konsekvensene av å senke vannspeilet med 8,5 meter.

- 6. Rosanne Kristiansen m/familie beboer i Hellestvedtveien:** Klagen omfatter 12 punkter hvor klager er uenig med NVEs vurderinger, konklusjon og skrivemåte. Temaer som klager tar opp i klagen er, konsekvensen av nedleggingen, revegetering, tørrlegging av områder som har ligget under vann, opprydding ved nedleggelse, fredning og overtakelse, gjenbruk av stein fra dammen, tidsaspektet for rivning, badestranden, badedammen nedstrøms dammen, tiltakshavers økonomi og samfunnsmessige fordeler.

Felles for alle klagere er at de ønsker en omgjøring av vedtaket på tillatelse til nedlegning av Kongens dam.

Vestviken Utvikling AS sine kommentarer til innkomne klager

Klagene er sendt Vestviken Utvikling AS til uttalelse i epost av 19.01.2021 (jf. forvaltningsloven § 33). NVE mottok følgende kommentar fra Vestviken Utvikling AS i epost av 03.02.2021:

«...

Vi mener «Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven)» § 26 punkt b) er så tydelig på hva som skal skje og hva som gjelder ved en søknad om å nedlegge et vassdragsanlegg at vi ikke føler behov for å komme med ytterligere kommentarer til søknaden om å legge ned/fjerne Kongens Dam, utover denne korte mailen.

I «Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven)» kapittel 7. «Nedlegging av vassdragsanlegg» §41. (adgang til å nedlegge vassdragsanlegg) er det beskrevet at en eier av et vassdragsanlegg kan fjerne anlegget dersom eieren ikke lenger ønsker å beholde anlegget og dermed heller ikke ønsker å holde dette vedlike. Dersom det kreves konsesjonsbehandling, står det at «Konsesjon skal gis om ikke særlige grunner taler imot»

Allmenne interesser kan ikke oppfattes som særlig grunn, da de som ivaretar og representerer disse interessene i henhold til §42 kan kreve å få overført vassdragsanlegget fra Vassdragsmyndigheten, om de ønsker at vassdragsanlegget skal opprettholdes.

Det eneste krav som stilles i forbindelse med en nedlegging er i henhold til «Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven)» § 26 punkt b) er: «sikre opprydding eller tilbakeføring». Eieren ønsker å tilbakeføre vassdraget til naturlig tilstand og har i sin søknad skissert hvordan dette bør gjøres.

Vi håper på positiv behandling av vår søknad om å få legge ned/fjerne Kongens Dam på Herre i Bamble kommune.

...»

NVEs vurdering av innkomne klager

NVEs myndighet i klagesaken følger av forvaltningslovens § 33. NVE kan oppheve eller endre vedtaket dersom NVE finner klagen begrunnet, alternativt oversende klagen til Olje- og energidepartementet for endelig avgjørelse. Etter forvaltningsloven § 33 andre ledd skal NVE avvise en klage dersom vilkårene for å behandle klagen ikke foreligger.

NVE mottok totalt fem klager på vedtaket innen klagefristen og en klage etter fristen. Vi vurderer at samtlige klager tilfredsstillende vilkårene for klagerett i forvaltningslovens kapittel VI. Når det gjelder klagen som kom inn etter fristen, vurderer vi her at klager ikke kan klandres, og at særlige grunner gjør det rimelig at også denne klagen blir prøvd. Dette er i tråd med fvl. § 31. NVE har følgelig forberedt disse klagen i tråd med forvaltningsloven § 33.

Klagegrunnene

NVE kommenterer forhold som klagerne anfører, og som ikke tidligere er vurdert, og forhold som vi mener bør utdypes nærmere. Vi erkjenner at hovedgrunnen, som samtlige klager har på NVEs vedtak, er avgjørelsen om at Vestviken Utvikling AS får tillatelse til nedlegning av Kongens dam. Samtlige klager ønsker at dammen skal beholdes. Det faktum at de færreste av høringsparter i høringen kom med konkrete forslag på avbøtende tiltak for de allmenne interessene som er i/ved vannet, samt at grunnen rundt dammen er privat eid og ikke av dameier, gjorde det noe mer utfordrende å stille vilkår for avbøtende tiltak i konsesjonen. Dette gjelder for blant annet båtutsett og badeplass. Dette er to av kravene om tiltak som er kommet inn via klagen på NVEs vedtak, både fra hytteeierne og fra Rosanne Kristiansen. NVE har gjort vurderinger på at aktivitet som bading og båtutsett nært utløpsoset, kunne ha sikkerhetsmessig utfordringer ved seg. Vi tok også med i vår vurdering for vedtaket om nedleggelse, at Bamble kommune har startet en områderegulering av områdene rundt dammen. Kommunen ønsker å ivareta området for blant annet friluftslivsformål for allmenheten. Slik vi vurderte det kunne et vilkår om båtutsetningsplass og badeplass være lite forenlig med eventuelle fremtidige kommunale planer for området. Tiltakene trenger samtidig en grundigere analyse av sikkerhet, som da også gjorde at tiltakene var vanskelig å stille i konsesjonen. Vår konklusjon var at det sannsynligvis måtte gjøres tiltak, for å sikre en eventuell ny badeplass ved det nye utløpsoset av Hellestvedtvannet. Vi stilte imidlertid vilkår i vår tillatelse, om at det ved tiltaksgjennomføring skulle legges til rette for en ny vannledning, for forsyning av vann, til badedammen nedstrøms Kongens dam. Dette skal planlegges og gjøres i samarbeid med grunneier og Bamble kommune, hvor sistnevnte i dag er eier av vannledningen.

Bamble kommune kom med et annet forslag til NVE under vår behandling av saken, om at det var ønskelig å beholde sperredammen for å avbøte noe på vannstandsendingen når selve Kongens dam eventuelt skulle fjernes. Vi er enig med kommunen om at et slikt tiltak ville kunne avbøte noe på vannstandsendingen ved at Kongens dam ble lagt ned. NVE vurderte at det fort ville dreie seg om flere millioner kroner for å rehabilitere og sikre en eventuell ny sperredam slik at den skulle oppfylle gjeldende krav etter damsikkerhetsforskriften. En sperredam vil dessuten ha behov for drift og vedlikehold, og dette ansvaret vil ligge på tiltakshaver/dameier. Dette strider imot dameiers ønske om å slippe vedlikeholdsansvaret, noe som var bakgrunnen for at det ble søkt om en nedleggelse. Vi gjorde med bakgrunn i nevnte forhold, ikke en grundig økonomisk analyse av tiltaket.

Vi viser ellers til «NVEs vurderinger og vedtak» av 13.10.2020 for ytterligere vurderinger.

Konklusjon

NVE kan ikke se at det i klagen er kommet frem nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 13.10.2020. Klagen oversendes derfor Olje- og energidepartementet til endelig avgjørelse i henhold til forvaltningsloven § 33.

Sakens dokumenter gjøres tilgjengelig for Olje- og energidepartementet i elektronisk versjon, via innsynsløsningen SeDok, jf. e-post av i dag til postmottak@oed.dep.no.

Med hilsen

Rune Flatby
direktør

Gry Berg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

Bamble kommune
Frøstrup Løitegaard DA
Helge Selstø
Laila Larsen Skaar
Lisbeth Gauslaa
REIDUN BARTH
Rosanne Kristiansen
SIRAM AS v/ROLF AMUNDSEN
VESTVIKEN UTVIKLING AS